

İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlkokula Kayıt Yaşına Göre Okuma Hızlarının İncelenmesi¹

 Durmuş EKİZ

Trabzon Üniversitesi

durmusekiz@yahoo.com

 Miraç BAKKALOĞLU

Milli Eğitim Bakanlığı - Öğretmen

miracbakkaloglu@gmail.com

Gönderilme Tarihi: 28/06/2019

Kabul Tarihi: 08/08/2019

Yayınlanma Tarihi: 10/10/2019

DOI: [10.30855/gjes.2019.os.01.012](https://doi.org/10.30855/gjes.2019.os.01.012)

Makale Bilgileri	ÖZET
<p>Anahtar Kelimeler:</p> <p>İlkokul, Zorunlu kayıt, Öğrenci, Erken yaş, Yaşı küçük çocuk, Okuma hızı.</p>	<p>Okuma, yazılı kelimeleri duyu organlarımızla algılayarak, ön bilgilerimizi kullanarak anlamlandırma ve yorumlama süreçlerini içeren zihinsel bir etkinliktir. Bu araştırmanın amacı, ilkokula zorunlu kayıt döneminde başlayan öğrencilerle, zorunlu kayıt döneminden önce başlayan öğrencileri okuma hızı yönünden karşılaştırmaktır. 1. sınıfa devam eden öğrencileri okuma yönünden inceleyen bir çalışma yapılmadığından literatürdeki mevcut boşluğun doldurulması hedeflenmiştir. Nicel araştırma yaklaşımının benimsendiği araştırmanın yöntemi tarama (survey) modeli olarak belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini Trabzon ilindeki ilkokul birinci sınıflarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise Yomra ilçesinde bir devlet ilkokulundaki 224 birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; ilkokula kaydı sağlık raporu ile ertelenebilir olan öğrenciler zorunlu kayıt yaşındaki öğrencilerden 6 kelime daha az okuyarak dakikada % 26,02 daha az kelime okurken, ilkokula kaydı veli dilekçesiyle ertelenebilir olan öğrenciler zorunlu kayıt yaşındaki öğrencilerden 7 kelime daha az okuyarak dakikada % 31,54 daha az kelime okumaktadırlar. Genel itibarıyla 72 ayın altındaki öğrenciler, 72 ay ve üzerindeki öğrencilere göre dakikada % 27,13 daha az kelime okumaktadırlar.</p>

¹ Bu araştırmanın bir kısmı 12. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuş ve özet kitapçığında özet bildiri olarak yayımlanmıştır.

An Investigation of the Reading Speed of First Grade Primary School Pupils According to Age of Enrollment

Article Info	ABSTRACT
<p>Keywords:</p> <p>Primary school, Compulsory Registration, Student, Early age, Underage, Reading speed.</p>	<p>Reading is a mental activity that includes the processes of signification and interpretation the written words by sensing with our sensory organs and using our prior knowledge. The aim of this study is to compare the pupils who started primary school at compulsory registration period and the pupils who started before compulsory registration period in terms of reading. Since there is no study examining the first year pupils in terms of reading, it is aimed to fill the existing gap in the literature. The method of this research, in which the quantitative research is adopted, is survey. The population of the study is composed of the pupils studying in the first grade in primary school in the city of Trabzon. The sample of the study is composed of the 224 first grade pupils in a public school in the district of Yomra. According to the data; the pupils whose primary school registration can be postpone with medical report read % 26,02 less words with reading 6 less words from the pupils at compulsory registration period and the pupils whose primary school registration can be postpone with parent's petition read % 31,54 less words with reading 7 less words from the students at compulsory registration period. In general, the students under 72 months read % 27,13 less words than the students of 72 months and over.</p>

GİRİŞ

Okumanın insan hayatında önemli bir yer teşkil ettiği bilinmektedir. Okumaya kaç yaşında başlanması gerektiği ise ülkemizde yıllardır cevabı aranan sorulardan bir tanesidir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından bu soruya cevap verilmiş olsa da bu cevap belirli dönemlerde değişikliğe uğramakta ve sabit bir yaş aralığı belirlenmemektedir. Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ilkokula başlama yaşının öğrencilerin okuma hızını nasıl etkilediği incelenmiştir.

Akyol (2006a) okumayı, okuyucunun belirli bir amaç doğrultusunda ön bilgilerini kullanarak düzenli bir ortamda gerçekleştirdiği anlam kurma süreci olarak ifade etmiştir. Aktaş ve Gündüz (2009)'e göre okumak bir konu hakkında bilgi edinmek, estetik ve sanat duygularını geliştirmek ya da zaman geçirmek için yapılan bir uğraştır. Özdemir (2017) okumayı, bir insanda var olması gereken temel özelliklerden biri olup her zaman üzerinde durulan önemli bir beceri olarak ifade etmektedir. Keskin (2012)'e göre okuma, insanın sonradan kazanabileceği ve bütün hayatını etkileyebilecek olan oldukça karmaşık bir süreçtir.

Türk Dil Kurumunun (TDK, 1998) Genel Türkçe Sözlüğü'nde ise "okumak" kelimesinin bazı karşılıkları şu şekildedir:

- Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları seslendirmek veya düşünceyi anlamak,
- Yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek,

- Bir konuyu öğrenmek için okulda, bir öğretmenin yanında veya yazılı şeyler üzerinde çalışmak, öğrenim görmek,
- Bir şeyin anlamını çözmek.

Bütün bu bilgilerden hareketle okumayı, yazılı olan kelimeleri duyu organlarımız aracılığıyla algılayarak ve ön bilgilerimizi kullanarak bu kelimeleri anlamlandırma ve yorumlama süreçlerini içeren zihinsel bir etkinlik olarak tanımlamak mümkündür.

Özdemir (1983), Coşkun (2002), İmrak (2006), Gönen (2007) ve Aktaş ve Gündüz (2009)'ün aktardıklarına göre okumanın insan hayatındaki yeri ve önemi kısaca şu şekilde özetlenebilir: Okuma, yaşamı zenginleştirerek onun değişik yönlerinin tanınmasını sağlar. İnsanlar düşüncelerini okuyarak geliştirir ve zenginleştirir. Dolayısıyla okuma insanların davranış ve ilişkilerini de yönlendirir. Okuyan insan geçmişteki uygarlıkları ve onların kültürlerini bilir; onların deneyimlerinden faydalanarak kendi yaşamını düzenler. Bu gibi nedenlerle okuma aynı zamanda öğrenmedir. Okuma insanın bilgilenmesi ve gelişmesinin yanında eğlenmesini de sağlar. Okuma eylemi zihinsel bir süreç olduğu için bu eylemle birlikte insan zihni harekete geçer ve kişinin mesleki anlamda da yetkin olmasını sağlar. Okuma ile birlikte insanın sözcük hazinesi gelişir. Bu gelişim güzel ve etkili konuşmayı beslediği gibi kişiye yazma alışkanlığı da kazandırır.

Öğrenmede okumanın önemi çok büyüktür. Bir birey olarak kültürlü olmanın en etkin yolu okumaktır. Bir toplumun okuma düzeyi ne kadar yüksekse gelişmişlik düzeyi de o kadar yüksektir. Ayrıca bir toplumda okuyanların sayısı ne kadar fazlaysa o toplumun eriştiği uygarlık seviyesi de o kadar yüksektir. Bilim insanlarının fen bilimleri, sosyal bilimler ve eğitim bilimleri alanlarında yaptıkları çalışmalardan haberdar olabilmek ve içinde bulunulan çağa ayak uydurabilmek adına okumak insan hayatında önemli bir yer teşkil etmektedir. Bunlarla birlikte toplum olarak daha fazla gelişebilmek ve medeni toplumların seviyesine çıkabilmek için sürekli okuma etkinlikleri yapılmalıdır (MEB, 2011). Bakkaloğlu (2017)'na göre bilinmeyen bir yerde geçmiş başlar, yaşanır ve biter. Bu süreçte gelişen olaylar geçmişte yaşananlardan etkilenirken, gelecekte yaşanacak olan olayların meydana gelmesinde etkili olacaktır. Dolayısıyla okuyan insanlar ancak tarihi ve geçmişte yaşanan olayları bilebilir ve böylece gelecek zamanda yaşanabilecek olaylar hakkında fikir sahibi olabilirler.

Milli Eğitim Bakanlığına göre üç tür okuma vardır. Bunlar sessiz okuma, sesli okuma ve yüksek sesle şiir okumadır (MEB, 2011). Sessiz okuma türünde göz yazıyı görünce tanır ve belleğe gönderir. Ses, ses telleri, dil, kulak ve ses dalgaları bu süreçte görev almaz. En çok kullanılan okuma türü olmakla birlikte bireyin kendi kendine okumasına ve öğrenmesine, çalışmasına ve zamanını daha etkin kullanmasına yardımcı olur. Bu okuma türünde okuma hızı artmakta ve anlama seviyesi yükselmektedir (Güneş, 2000). Sesli okuma türünde göz ile belleğin ilişkisi sonucunda yazıya yüklenen anlamın konuşma organları ile ifade edilmesidir. Bu okuma türünün amacı bireylerin anadillerinin kurallarına uygun bir sesli okuma becerisi kazandırmaktır. Ayrıca bu okuma türüyle birey, dilini kurallarına uygun olarak kullanmayı öğrenir (Aktaş ve Gündüz, 2009). Yüksek sesle şiir okuma türünde şiir duyguları yansıttığı için okuyucunun ses tonunu şiire göre ayarlaması gerekir. Bu okuma türünde ses tonu, vurgu ve tonlamalar çok önemlidir (MEB, 2011). Öğrencilerin okulda okuma becerilerini kazanabilmeleri için belirli bir olgunlaşma seviyesine ulaşmış olmaları beklenmektedir.

Hangi tür okuma yapılırsa yapılsın okumanın bazı amaçları vardır. Demirel'e göre (aktaran Köksal, 2001) bu amaçlar şöyle ifade edilmektedir: Sözcükleri tanıma ve anlamlarını bulma, okunan metni kavrama ve yorumlama, sesli ve sessiz okuma ve materyalleri etkili

kullanma alanlarında okuma becerilerini geliştirmek, okumadan zevk almak, bireyin okumayı ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda kullanabilme kabiliyetini geliştirmek ve okuma yoluyla çeşitli yaşantılar elde etmek. Aytaş (2005)'a göre ise okuma, yaşa ve eğitim sürecine göre farklılık göstermektedir ve okuma eğitimi sırasında yaş gruplarına uygun yöntemler kullanılmalıdır. İlkokulun ilk aylarında ve ilkokul birinci sınıf boyunca öğrencilerin okuma isteği ve merakı artarak gelişir, sesler ve harfler algılanmaya başlanır. Bu dönemde okumayı öğrenen çocuk her şeyi okumaya ve algılamaya çalışır. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014)'ne göre;

- İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60 - 66 ay arası çocuklardan velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir.

- Okul müdürlükleri yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67, ve 68 aylık olanları velisinin vereceği dilekçe; 69, 70, 71 aylık olanları ise ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir.

Milli Eğitim Bakanlığının Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin maddelerinden de anlaşılacağı üzere kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 72 ayını doldurmuş olan öğrencilerin okula kaydı zorunludur. Yalnız 69, 70 ve 71 ayını doldurmuş olanların okula kaydının ertelenmesi için sağlık raporu gerekirken; eylül ayı sonu itibarıyla 68 aylık ve altındaki öğrencilerin okula kaydı veli isteğine bağlıdır. Okula kayıtların yapıldığı eylül ayı sonu itibarıyla 68 aylık ve altındaki öğrencileri, bu öğrencilerin velileri okula kaydettirebilir veya erteletebilir.

Akyıldız (2006)'a göre ilkokula başlama çağındaki çocuklar iki gruba ayrılır. Birinci grup okula devam edebilecek düzeyde olanlardır. Bu gruptaki çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal yönlerden birinci sınıfta yapılabilecek faaliyetleri yürütebilecek olgunlukta oldukları kabul edilir. İkinci grup ise birinci sınıf eğitim programının gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları edinmemiş çocukların bulunduğu okul olgunluğuna ulaşmamış çocuklar grubudur. Gündüz ve Çalışkan (2013)'a göre bir çocuğun okuma becerisini kazanabilmesi için okula uyum sağlaması gerekmektedir. Okula uyumun sağlanması ve okuma becerisinin kazanılabilmesi ise çocuğun sahip olduğu okul olgunluk düzeyiyle alakalıdır. Onlara göre öğrencilerin yaşı büyüdükçe okul olgunlukları artmaktadır. 60-66 ay arasındaki öğrenciler ile 72-84 ay arasındaki öğrencilerin okul olgunlukları arasında önemli fark bulunmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin yaşı büyüdükçe okuma becerilerini kazanma düzeyleri de artmaktadır. 60-66 ay arasındaki öğrenciler ile 72-84 ay arasındaki öğrencilerin okuma becerilerini kazanma düzeyleri arasında da önemli fark bulunmaktadır. Ayrıca okumaya hazırlık aşamasında 60-66 ay ile 66-72 ay arasındaki öğrencilerde sorunlar tespit edilmiş, 72-84 ay arasındaki öğrencilerde ise hiçbir sorun tespit edilmemiştir.

Akyol (2006b)'a göre okula kayıt aşamasında takvim yaşının kanunen belirlenmiş olmasına rağmen fiziksel veya zihinsel olarak yeterli olgunluğa erişememiş olanlar bir süre daha okula kayıt edilmemelidirler. Bunun yanında kayıt yaşı kanunen uygun olmamasına rağmen gerekli incelemeler sonucunda yeterli olgunlaşma düzeyine ulaştığı belirlenen çocukların okula kayıt edilmesinde fayda vardır.

Okuma eğitimini engelleyen faktörlerin başında okuma hızını iyi ayarlayamamak gelmektedir. Bu engel öğrencilerin buldukları sınıf ve yaş seviyesine göre ulaşmaları beklenen

okuma hızının gerisinde kalmalarıyla alakalıdır. Okuma hızını iyi ayarlayamayan öğrencilerin ise ileriki yıllarda sınavlarda büyük kayıplar yaşayacağı bir gerçektir (Aytaş, 2005).

Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Temek İlkelerine göre hazırlanan Türkçe dersi öğretim programının özel amaçlarından biri öğrencilerin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesidir (MEB, 2018). Hudson, Lane ve Pullen'e göre (aktaran Babayiğit, 2018) okuma hızını ölçmede genel olarak bir dakika sürede okunan kelime sayısı veya bir metni sesli okurken geçen sürenin ölçülmesi yöntemleri kullanılır. Gürcan (1999)'a göre okuma hızı dakikada algılanan sözcük sayısı ile ölçülür. Hudson ve diğerlerine göre (aktaran Keskin, 2012) okuma hızı değerlendirilirken öğrenciye bir dakika zaman tutulur ve sürenin sonunda okuma durdurularak sesli okuma yaptırılarak okutulan kelimeler sayılır. Hızlı okuma bireylerin yeteneklerini geliştirilmesiyle dakikada okudukları kelime sayısını ve anlama seviyelerini arttırmaları demektir (MEB, 2011).

İlgili literatür incelendiğinde; Erden, Kurdoğlu ve Uslu (2002)'ya göre ilkökul birinci sınıf öğrencileri dakikada 45, ikinci sınıf öğrencileri dakikada 73, üçüncü sınıf öğrencileri dakikada 91 ve dördüncü sınıf öğrencileri ise dakikada 97 kelime okumaktadırlar. Öğrencilerden ilkökul birinci sınıf bitiminde dakikada 60-70 kelime arası, ikinci sınıfın sonunda 70-80 kelime arası, üçüncü sınıf sonunda 80-90 kelime arası ve dördüncü sınıf sonunda ise 90-100 kelime okuması beklenmektedir ("Okuma Hızı", 2018; ve "İlkokullarda Okuma", 2018). Güneş'e göre (aktaran Babayiğit, 2018) ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin yılsonunda dakikada 60, ikinci sınıf öğrencilerinin dakikada 80, üçüncü sınıf öğrencilerinin dakikada 100 ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ise dakikada 120 kelime okumaları öngörülmektedir.

Nowak (2018)'a göre ilkökul birinci sınıfta dönem ortasında bir öğrenci dakikada ortalama 23 kelime okumalıdır. ikinci sınıfta ise öğrenciler dakikada ortalama 72, üçüncü sınıfta 92 ve dördüncü sınıfta dakikada ortalama 112 kelime okumalıdırlar ("Reading Speed", 2018). Hudson ve diğerlerine göre (aktaran Babayiğit, 2018) ise ilkökul birinci sınıf öğrencileri dakikada 50, ikinci sınıf öğrencileri dakikada 74, üçüncü sınıf öğrencileri dakikada 97 ve dördüncü sınıf öğrencileri ise dakikada 104 kelime okumaları gerekmektedir. Good, Simmons ve Kame'enui, Hasbrouck ve Tindal ve School Board of Alachua Country'ye göre (aktaran Hudson, Lane ve Pullen, 2005) ilkökul birinci sınıf öğrencileri dakikada 40-60 arası, ikinci sınıf öğrencileri dakikada 82-94 arası, üçüncü sınıf öğrencileri dakikada 100-114 arası ve dördüncü sınıf öğrencileri dakikada 118-128 arası kelime okumaktadırlar. Öte yandan Nelson (2012) bu ortalamaları biraz yükseltmiştir ve ona göre üçüncü sınıfta bir öğrenci dakikada ortalama 150 kelime okumaktadır. Hasbrouck ve Tindal (2006)'a göre dakikada okunan kelime ortalaması sesli ve sessiz okumaya şekline göre şu şekilde değişmektedir: Sesli okumada birinci sınıf öğrencileri dakikada ortalama 53 kelime okurken, ikinci sınıf öğrencileri 89, üçüncü sınıf öğrencileri 107 ve dördüncü sınıf öğrencileri de 123 kelime okumaktadırlar. Sessiz okumada ise birinci sınıf öğrencileri dakikada ortalama 80 kelime okurken, ikinci sınıf öğrencileri 115, üçüncü sınıf öğrencileri 138 ve dördüncü sınıf öğrencileri de 158 kelime okumaktadırlar.

Yukarıdaki veriler ışığında sınıflardaki öğrencilerin okudukları kelime sayılarına bakarak Tablo 1'i elde etmek mümkündür.

Tablo 1.

İlkokullardaki Öğrencilerin Sınıflarına Göre Okudukları Kelime Aralıkları ve Ortalama Okunması Beklenen Kelime Sayısı

Sınıflar	Aralık	Ortalama
1. Sınıf	45 - 70	57,50
2. Sınıf	72 - 80	76
3. Sınıf	80 - 150	115
4. Sınıf	90 - 158	124

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma ilkokula zorunlu kayıt döneminden önce kaydolma ile zorunlu kayıt döneminde kaydolmanın okulun ilk aylarında öğrencilerin okuma hızlarına etkisini belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Daha önce ilkokula zorunlu kayıt döneminde başlayan birinci sınıf öğrencileriyle, zorunlu kayıt döneminden önce başlayan birinci sınıf öğrencilerini okuma yönünden karşılaştıran bir çalışmaya rastlanılmadığından bu araştırma ile alan yazındaki mevcut boşluğun doldurulması hedeflenmektedir. Bunun yanında araştırmanın önemi ise özellikle çocuğu ilkokula başlayacak olan velilere ve okul idarelerine, velilere zorunlu kayıt döneminde çocuklarını okula kaydettirme konusundaki kararlarına yardımcı olmak, okul idarelerine ise daha kapsamlı ve detaylı bilgilerle bu velilere tavsiye ve yönlendirme hizmetleri yapabilmelerini sağlamaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada iki tane sınırlılık bulunmaktadır:

- Bu araştırma Trabzon ili Yomra ilçesinde bir devlet okulundaki öğrencilerle yürütülmüştür.
- Bu araştırma 2018 - 2019 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Yaklaşımı

Bu çalışma ilkokula zorunlu kayıt döneminde başlayan öğrencilerle, zorunlu kayıt döneminden önce başlayan öğrencileri okuma yönünden karşılaştıran bir çalışma olduğundan araştırmanın doğasına uygun olan nicel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Ekiz (2015)'e göre nicel araştırma geleneği içerisinde en yaygın kullanılan yöntemlerden biri tarama (survey) yöntemidir. Fraenkel ve Wallen (2008) tarama yöntemini, bir grubun çeşitli ve belirgin özelliklerini belirlemek amacıyla veri toplamak için kullanılan ve araştırmacının bulmak istediği şey bir nüfusun üyelerinin kendilerini bir ya da daha fazla değişkene nasıl dağıttığına yönelik olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle araştırmanın yöntemi tarama yöntemi olarak belirlenmiştir. Çepni (2010)'ye göre ise tarama çalışmaları, mevcut durumu tespit edebilmek için yürütülen, daha çok mevcut durum nedir veya neredeyiz sorularına cevap arayan ve örneklemin geniş tutulması gereken araştırma türüdür.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Trabzon ilindeki ilkokullarda eğitim öğretimine devam eden ilkokul birinci sınıf öğrencileri, örneklemini ise Yomra ilçesinde bulunan bir devlet okulundaki 224 ilkokul birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem, ilkokula başlamadan önce okumayı öğrenmiş ve bağımsız okuma evresine geçmiş olan iki öğrenci hariç birbirine denk öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak öncelikle öğrenciler tarafından okunacak olan metnin hazırlanması üzerinde durulmuştur. Sonuçta öğrencilerin okuması için Milli Eğitim Bakanlığının okullarda ücretsiz olarak dağıttığı ilkokul birinci sınıf ilkokuma yazma kitabından cümleler seçilmiştir. Bu kitabın seçilmesinin nedeni öğrenciler arasındaki fırsat eşitliğini sağlamaktır. İlkokul birinci sınıf ilkokuma yazma kitabındaki cümlelerin tamamı sırası değiştirilmeden alt alta yazılarak okuma metni hazırlanmış ve bilgisayar ortamında yazılarak çıktısı alınmıştır. Ardından ilkokuldaki birinci sınıflardan bir şubede bazı öğrencilerle pilot uygulama yapılmıştır. Yapılan pilot uygulamada bilgisayar ortamında yazılarak hazırlanan metindeki “a” sesi daktilo a’sı şeklinde olduğundan, “l” sesinin ise “1” sayısına benzediğinden dolayı öğrenciler tarafından tanınmakta zorluk çekildiği belirlenmiştir. Bazı yazı stilleri “a” ve “l” seslerinde yaşanan bu zorluğun önüne geçse de bütün sesleri tam olarak istenilen şekilde gösteren bir yazı stili bulunamamıştır. Bunun üzerine okutulacak olan metnin el yazısı ile yazılmasına karar verilmiştir. Ayrıca okuma etkinliği sınıf ortamında yapıldığından okuma esnasında sınıftaki diğer öğrenciler ses çıkarma davranışları göstermişlerdir. Bunun üzerine asıl uygulama yapılırken sınıftaki diğer öğrencilere etkinlik kâğıtları dağıtılarak ortamın sessizliği sağlanmıştır. Uygulamanın yapılacağı tarihte bütün şube öğretmenleriyle görüşülerek hangi sınıfın en son hangi sesi öğrendiği tespit edilmiş, okutulacak olan metne yazılacak olan cümleler en gerideki sınıfın bulunduğu ses seviyesine göre belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Veriler, 2018–2019 eğitim-öğretim yılının Kasım ayı başlarında Trabzon ili Yomra ilçesindeki bir devlet ilkokulunda toplanmıştır. Araştırmanın amacına göre veriler, eğitim-öğretim yılının başında toplanması gerekmektedir. Eylül ayının büyük bir kısmı çizgi çalışmalarına geçtiğinden ve Ekim ayı boyunca da öğrencilerin sesleri birleştirip ancak hece, kelime ve cümleleri okuyabileceğinden dolayı verilerin toplanması için Kasım ayı seçilmiştir.

Verilerin Analizi

Kasım ayı içerisinde seslerin tamamı öğretilmediğinden dolayı, okumayı ilkokula başlamadan önce öğrenmiş olan iki öğrenci hariç öğrencilerin tamamı tam olarak bağımsız okuma evresine geçememiştir. Okumayı ilkokula başlamadan önce öğrenmiş olan iki öğrenciden birinin yaşı 72 ayın altında diğerinin yaşı ise 72 ayın üzerinde olduğu için bu öğrenciler de araştırmaya dahil edilmiştir. Bütün şubelerdeki öğrenciler sırayla ve beşerli gruplar halinde kendi sınıflarından alınarak verilerin toplanacağı sınıfa getirilmiş ve uygulamanın nasıl yapılacağı öğrencilere açıklanmıştır. Öğrenciler teker teker okuma uygulamalarını yaparken araştırmacı tarafından kronometre kullanılarak bir dakikalık süre tutulmuştur. Okuma işlemi yapan öğrenci tekrar sınıfına gönderilmiştir. İşlem sonunda öğrencilerin doğru okuduğu kelimeler sayılmış, yanlış okunan kelimeler hesaba katılmamıştır.

BULGULAR

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre kayıtların yapıldığı Eylül ayı sonu itibarıyla 72 ayını doldurmuş olan çocukların okula kaydı zorunluyken; 69, 70 ve 71 aylık çocukların kaydı sağlık raporu ile ve 66, 67 ve 68 aylık çocukların okula kaydı ise veli dilekçesiyle ertelenebilir. Bunun yanında yaşı kayıt sınırının altında olan 60 – 66 ay arası çocukların gelişimlerine bakılarak veli dilekçesiyle okula kaydı yapılabilir. Bu nedenle toplanan verilerden elde edilen bulgular sağlık raporu ile okula kaydı ertelenebilecek çocuklar ve veli isteğiyle okula kaydedilen çocuklar olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır. Bu

iki gruptaki çocukların okuma sayısı 72 ay ve üzerindeki çocukların okuma sayılarıyla karşılaştırılmıştır. Bölüm sonunda ise zorunlu kayıt döneminde okula kaydolan öğrencilerle zorunlu kayıt döneminden önce okula kaydolan öğrenciler genel itibarıyla karşılaştırılmıştır.

Sağlık Raporu İle Kaydı Ertelenebilecek Öğrenciler (69, 70 ve 71 Aylık Çocuklar)

Sağlık raporu ile kaydı ertelenebilecek olan öğrencilerin kelime okuma ortalaması Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2.

Sağlık Raporu İle Kaydı Ertelenebilecek Olan Öğrencilerin Kelime Okuma Ortalaması

Yaş (ay)	Öğrenci Sayısı	Kelime Ortalaması
69	9	20
70	14	16,21
71	25	16,92
Toplam	48	17,29

Tablo 2’den görüleceği üzere ilkokula kayıtların yapılacağı Eylül ayı sonu itibarıyla 69 aylık 9 öğrenci dakikada ortalama 20 kelime, 70 aylık olan 14 öğrenci dakikada ortalama 16,21 kelime ve 71 aylık olan 25 öğrenci ise dakikada ortalama 16,92 kelime okumaktadır. İlkokula kaydın yapılacağı Eylül ayı sonu itibarıyla 69, 70 ve 71 aylık olup sağlık raporuyla kayıtları ertelenebilecek olan toplamda 48 öğrenci dakikada ortalama 17,29 kelime okumaktadır.

Sağlık raporu ile kaydı ertelenebilecek olan öğrencilerle ilkokula kaydı zorunlu olan öğrencilerin kelime ortalaması yönünden karşılaştırılması Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3.

Sağlık Raporu İle Kaydı Ertelenebilecek Olan Öğrencilerle İlkokula Kaydı Zorunlu Olan Öğrencilerin Kelime Ortalaması Yönünden Karşılaştırılması

Yaş (ay)	Öğrenci Sayısı	Kelime Ortalaması
69, 70, 71	48	17,29
72 ve üzeri	164	23,37

Tablo 3’te görüleceği üzere ilkokula kayıtları sağlık raporuyla ertelenebilecek olan 48 öğrenci dakikada ortalama 17,29 kelime okurken, ilkokula orunlu kayıt sınırında olan 72 aylık ve üzerindeki 164 öğrenci dakikada ortalama 23,37 kelime okumaktadır. Bu sonuca göre ilkokula kaydı sağlık raporu ile ertelenebilecek olan öğrenciler, zorunlu kayıt dönemindeki öğrencilerden dakikada % 26,02 daha az kelime okumaktadırlar.

Veli İsteğiyle İlkokula Kaydı Yapılan Öğrenciler (68 Ay ve Altı)

Veli isteğiyle ilkokula kaydı yapılan öğrencilerin kelime ortalaması Tablo 4’te sunulmaktadır.

Tablo 4.

Veli İsteğiyle İlkokula Kaydı Yapılan Öğrencilerin Kelime Okuma Ortalaması

Yaş (ay)	Öğrenci Sayısı	Kelime Ortalaması
66	2	19
67	1	32
68	9	13,55
Toplam	12	16

Tablo 4'te görüleceği üzere ilkokula kayıtların yapılacağı Eylül ayı sonu itibarıyla 66 aylık olan 2 öğrenci dakikada ortalama 19 kelime, 67 aylık olan 1 öğrenci dakikada 32 kelime ve 68 aylık olan 9 öğrenci ise dakikada ortalama 13,55 kelime okumaktadır. İlkokula kayıtların yapılacağı Eylül ayı sonu itibarıyla 68 aylık ve altında olup veli dilekçesiyle kayıtları ertelenebilecek olan toplamda 12 öğrenci dakikada ortalama 16 kelime okumaktadır.

Veli isteğiyle ilkokula kaydı yapılan öğrencilerin ilkokula kaydı zorunlu olan öğrencilerle okunan kelime ortalaması yönünden karşılaştırılması Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5.

Veli İsteğiyle İlkokula Kaydı Yapılan Öğrencilerin İlkokula Kaydı Zorunlu Olan Öğrencilerle Okunan Kelime Ortalaması Yönünden Karşılaştırılması

Yaş (ay)	Öğrenci Sayısı	Kelime Ortalaması
68 ay ve altı	12	16
72 ay ve üzeri	164	23,37

Tablo 5'te görüleceği üzere ilkokula kayıtları veli dilekçesiyle ertelenebilecek olan 12 öğrenci dakikada ortalama 16 kelime okurken, ilkokula zorunlu kayıt sınırında olan 72 ay ve üzerindeki 164 öğrenci dakikada ortalama 23,37 kelime okumaktadır. Bu sonuca göre ilkokula kaydı veli dilekçesiyle ertelenebilecek olan öğrenciler, zorunlu kayıt dönemindeki öğrencilerden dakikada %31,54 daha az kelime okumaktadırlar.

Zorunlu kayıt döneminde olan öğrencilerle olmayan öğrencilerin karşılaştırılması Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6.

Zorunlu Kayıt Döneminde Olan Öğrencilerle Olmayan Öğrencilerin Karşılaştırılması

Yaş (ay)	Öğrenci Sayısı	Kelime Ortalaması
72 ay altı	60	17,03
72 ay ve üzeri	164	23,37

Tablo 6'da görüleceği üzere ilkokula kaydolmuş zorunlu kayıt döneminde olmayan 60 öğrenci dakikada ortalama 17,03 kelime okurken, zorunlu kayıt dönemindeki öğrenciler dakikada ortalama 23,37 kelime okumaktadırlar. Bu sonuca göre ilkokula kaydolmuş zorunlu kayıt döneminde olmayan öğrenciler, zorunlu kayıt dönemindeki öğrencilerden dakikada % 27,13 daha az kelime okumaktadırlar.

TARTIŞMA

Daha önce ilkokula zorunlu kayıt döneminde başlayanlarla, zorunlu kayıt döneminden önce başlayanları okulun ilk aylarında okuma yönünden karşılaştıran bir çalışma yapılmamıştır. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin dakikada okudukları kelime sayıları genel itibarıyla yılsonuna yakın bir zamanda yapılan çalışmalarla ortaya koyulmuştur (Babayiğit, 2018; Hudson, Lane ve Pullen, 2005; Erden, Kuruoğlu ve Uslu, 2002; "Reading Speed", 2018; Hasbrouck ve Tindal, 2006).

Araştırmaya katılan ilkokul birinci sınıfa kayıtlı toplamda 224 öğrenci Kasım ayı başında dakikada ortalama 21,67 kelime okumuşlardır. Erden, Kuruoğlu ve Uslu (2002)'ya göre cümle temelli okuma yönteminde ilkokul birinci sınıf öğrencileri yılsonunda dakikada 45 kelime okumaktadırlar. Güneş'e göre (aktaran Babayiğit, 2018) ilkokul birinci sınıf öğrencileri yılsonunda dakikada 60 kelime, Hudson ve diğerlerine göre (aktaran Babayiğit, 2018) dakikada 50 kelime okunmaktadırlar. Ayrıca Hudson, Lane ve Pullen (2005)'e göre ilkokul birinci sınıf

öğrencileri dakikada ortalama 40-60 arası kelime okumaktadırlar. Nowak (2018)'a göre ilkokul birinci sınıfın ilk yarısında bir öğrenci dakikada ortalama 23 kelime okumalıdır ("Reading Speed", 2018). Hasbrouck ve Tindal (2006)'a göre ise ilkokul birinci sınıf öğrencileri dakikada ortalama 53 kelime okumaktadır (Hasbrouck ve Tindal, 2006). Araştırmaya katılan 224 öğrenci içerisinde bazı öğrencilerin şimdiden bu ortalamaları geçtiği gerçeğinden yola çıkarsak, diğer öğrencilerin de bahsedilen ortalamaları yakalayacağı görülmektedir. Dolayısıyla ilkokula zorunlu kayıt döneminden önce başlayan öğrencilerle, zorunlu kayıt döneminde başlayan öğrencileri okuma yönünden karşılaştıran daha önce yapılmış çalışmalarla kıyaslamak mümkün olmasa da araştırmada öğrencilerin okuma ortalamaları ile ilgili sonuçlar bahsedilen verilerle benzerlik göstermektedir.

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde ilkokula kaydı zorunlu olan 72 ay ve üzerindeki 164 öğrenci dakikada ortalama 23,37 kelime okumuştur. Bu oran zorunlu kayıt yaşında olmayan öğrencilerle kıyaslandığında;

- Sağlık raporu ile ilkokula kaydı ertelenebilecek olan 69, 70 ve 71 aylık 48 öğrenci dakikada ortalama 17,29 kelime okumaktadır. Bu oran zorunlu kayıt yaşındaki öğrencilerin oranına göre %26,02 daha azdır. Başka bir deyişle, sağlık raporu ile kaydı ertelenebilecek olan öğrenciler zorunlu kayıt yaşındaki öğrencilerden 6 kelime daha az okuyarak dakikada %26,02 daha az kelime okumaktadırlar.

- Zorunlu kayıt döneminde olmayıp veli isteğiyle ilkokula kaydı yapılan 66, 67 ve 68 aylık olan 12 öğrenci dakikada ortalama 16 kelime okumaktadır. Bu oran zorunlu kayıt yaşındaki öğrencilerin oranına göre % 31,54 daha azdır. Yani, zorunlu kayıt döneminde olmayıp veli isteğiyle okula kaydolan öğrenciler zorunlu kayıt yaşındaki öğrencilerden 7 kelime daha az okuyarak dakikada %31,54 daha az kelime okumaktadırlar.

Zorunlu kayıt döneminde olmayan 72 ayın altındaki bütün öğrenciler zorunlu kayıt döneminde olan 72 ay ve üzerindeki bütün öğrencilerle karşılaştırıldığında 72 ayın altındaki 60 öğrencinin dakikada ortalama 17,03 kelime okuduğu belirlenmiştir. Bu oran 72 ay ve üzerindeki 164 öğrencinin dakikada okuduğu 23,37 kelime oranıyla karşılaştırıldığında; zorunlu kayıt döneminde olmayan öğrencilerin, zorunlu kayıt dönemindeki öğrencilerden 6 kelime daha az okuyarak dakikada % 27,13 daha az kelime okuduğu ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına göre aşağıdaki maddeler önerilmiştir:

- Bu araştırma okulun ilk aylarında yapılmış bir araştırmadır. Öğrencilerin okuma hızları arasındaki farkın ne yönde değişeceğiyle ilgili daha uzun dönemli, ikinci dönemi de kapsayan araştırmalar yapılabilir.

- Araştırmada bazı öğrencilerin okuma hızlarının oldukça düşük olduğu gözlemlenmiştir. Okuma hızlarını arttırmak amacıyla bu öğrencilerle okuma güçlüğüne yenmede etkili olduğu belirlenen Kelime Tekrar Tekniği ve Paragrafın Önceden Dinlenmesi Stratejisi gibi çalışmalar yapılabilir.

- Bu araştırmada verileri toplanan 224 öğrenci okul listelerinde kayıtlı olarak görülen öğrencilerdir. T.C. kimlik numaraları olmayıp okula devam eden ama okul listelerinde yer almayan yabancı uyruklu öğrencilerle de bu ve benzeri çalışmalar yapılabilir.

• Araştırma sonucuna göre 72 ayın altındaki öğrenciler, 72 ay ve üzerindeki öğrencilerden %27,13 daha az kelime okuduğundan, bu bilgilerin ilkokula kayıt aşamasında okul idareleri tarafından çocuğu 72 ayın altında olan velilerle paylaşılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2009). *Yazılı ve sözlü anlatım kompozisyon sanatı* (11. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akyıldız, S. (2006). *Uygulamalı ilkokuma yazma öğretimi* (3. baskı). Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi.
- Akyol, H. (2006a). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Akyol, H. (2006b). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi* (5. baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Aytaş, G. (2005). Okuma eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 461-470. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/256384>
- Babayiğit, Ö. (2018). İlkokul öğrencilerinin kelime uzunluğuna göre okuma hızlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 409-427. doi: 10.21764/maeuefd.330831
- Bakkaloğlu, M. (2017). Tarih öğretmenlerinin tarih haritalarının kullanımına yönelik bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi: Adana örneği. (Yayınlanmamış yüksekisans tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Coşkun, E. (2002). Okumanın hayatımızdaki yeri ve okuma sürecinin oluşumu. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 11, 231-244. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/156741>
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (5. baskı). Trabzon: Yazar.
- Erden, G., Kurdoğlu, F. ve Uslu, R. (2002). İlköğretim okuluna devam eden Türk çocuklarının sınıf düzeylerine göre okuma hızı ve yazım hataları normlarının geliştirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 5-13. Erişim adresi: www.turkpsikiyatri.com/C13S1/ilkogretimOkullarina.pdf
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (7. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2008). *How to design and evaluate research in education* (7. edition). London: McGraw-Hill Higher Education.
- Gönen, M. (2007). Öğretim boyunca okuma alışkanlığı. *Okuma Kültürü Ve Okullarda Uygulama Sorunları Toplantısı* içinde (s. 59-99). Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Gündüz, F. ve Çalışkan, M. (2013). 60-66, 66-72, 72-84 aylık çocukların okul olgunluk ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 379-398. doi: 10.7827/TurkishStudies.5390
- Güneş, F. (2000). *Uygulamalı okuma - yazma öğretimi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Gürcan, H. İ. (1999). *Okuma alışkanlığı ile kitap yayıncılığının kültürel iletişim ve teknolojisine bağlı sorunları karşısında Türkiye koşulları temelinde bir model önerisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Hasbrouck, J. ve Tindal, G. (2006). Optimal Reading Rates. Erişim adresi: www.mpsaz.org/tl_support/secondary/read_sec/sec_intra/files/optimal-reading-rates.pdf
- Hudson, R. F., Lane, H. B. ve Pullen, P. C. (2005). Reading fluency assessment and instruction: What, why, and how? *International Reading Association*, 58(8), 702-714. doi: 10.1598/RT.58.8.1

- İlkokullarda Okuma Hızı. (2018). Erişim adresi: <https://ogretmensitemiz.com/egitim/ilkokullarda-okuma-hizi-nasil-olmalı-h328.html>
- İmrak, M. (2006). *Meşhurların kitap okuma alışkanlıkları "etkili okuma teknikleri"*. İstanbul: Çıra Yayınları.
- Keskin, H. K. (2012). Akıcı okuma yöntemlerinin okuma becerileri üzerindeki etkisi. (Yayınlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Köksal, K. (2001). *Okuma yazmanın öğretimi* (2. baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2011). *Etkin ve hızlı okuma*. Ankara: Yazar.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı*. Ankara: Yazar.
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. (2014, 26 Temmuz). *Resmi Gazete* (Sayı: 29072). Erişim adresi: <https://http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf>
- Nelson, B. (2012, 4 Haziran). Do you read fast enough to be successful? *Forbes*. Erişim adresi: <https://forbes.com/sites/brettnelson/2012/06/04/do-you-read-fast-enough-to-be-successful/#19e08062462e>
- Okuma Hızı. (2018). Erişim adresi: <https://www.adeda.com.tr/HANGI-SINIFLARDA-OKUMA-HIZI-NASIL-OLMALIDIR,DP-47.html>
- Özdemir, E. (1983). *Okuma sanatı. Nasıl okumalı neler okumalı*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Özdemir, Y. (2017). Okumadan önce, okuma esnasında, okumadan sonra düşün stratejisinin okuduğunu anlama becerisine etkisi. (Yayınlanmamış doktora tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Reading Speed. (2018). Erişim adresi: <https://irisreading.com/what-is-the-average-reading-speed/>
- Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.